

Viðbragðsáætlun gegn einelti í Grunnskólum Ísafjarðarbæjar

Ferill við vinnslu eineltismála og samskiptavanda

- Grunur um einelti tilkynntur til umsjónarkennara þolanda á þar til gerðu formi og farið í þrep 1
- Umsjónarkennari upplýsir námsráðgjafa sem tekur málið til umfjöllunar í eineltisteymi
- Umsjónarkennarar ræða við sína nemendur og foreldra sem hlut eiga að máli
- Umsjónarkennarar skila öllum gögnum til fulltrúa eineltisteymis
- Reynist um rökstuddan grun um einelti að ræða er farið í þrep 2

Mikilvægt er að hefja strax vinnslu þegar grunur um einelti vaknar. Umsjónarkennarar taka öll viðtöl á þrepi 1. Ef umsjónarkennari er ekki við skal fulltrúi eineltisteymis taka málið að sér.

Þrep 1 – Athugun

- Tilkynning berist til umsjónarkennara, námsráðgjafa eða skólustjórnanda. Eineltisteymi upplýst um tilkynninguna. **(Eyðublað 1)**
- Umsjónarkennari ræðir einslega við þolanda. **(Eyðublað 2)**
- Umsjónarkennarar annarra viðkomandi nemenda ræða við þá. **(Eyðublað 3)**
- Umsjónarkennarar hafa samband við foreldra allra viðkomandi nemenda og upplýsa þá um málið.
- Öll málgögn/eyðublöð skulu afhent eineltisteymi, sem tekur ákvörðun um næstu skref ásamt umsjónarkennurum.

Áhersla skal lögð á að vinna hratt og örugglega á þessu stigi og skila gögnum til eineltisteymis ekki síðar en 4 virkum dögum frá tilkynningu.

Þrep 2 – Úrvinnsla

Ef vinnsla máls leiðir í ljós að ekki er um einelti að ræða heldur samskiptavanda, hefur skólinn og foreldrar samráð um hvaða leiðir skulu farnar, eftir eðli hvers máls.

Ef eineltisteymi kemst að þeirri niðurstöðu að um einelti er að ræða er unnið áfram að málinu samkvæmt aðgerðaáætlun **(eyðublað 4)**. Umsjónarkennari upplýsir aðra kennara/starfsfólk sem koma að viðkomandi nemendum og tryggir að vel sé fylgst með. Mikilvægt er að gott upplýsingaflæði sé á milli þeirra sem að málinu koma.

Skilgreining á einelti

Birtingarmyndir eineltis/ofbeldis geta verið margs konar:

- Félagslegt einelti: t.d. baktal, rógi dreift um viðkomandi, útilokun, hunsun eða höfnun frá félagahópi.
- Andlegt einelti: t.d. gera lítið úr, móðga, særa eða ógna viðkomandi eða valda honum ótta
- Rafrænt einelti: t.d. skilaboð eða færslur á samfélagsmiðlum, facebook, snapchat o.s.frv.
- Beint líkamlegt ofbeldi: t.d. að slá, sparka eða hrinda.
- Efnislegt einelti: t.d. skemmdir á eigum svo sem fatnaði.
- Kynferðisleg áreitni/ofbeldi: t.d. líkamleg, orðabundin eða táknræn athugasemd eða spurningar um kynferðisleg málefni.

Samskiptavandi

Það er ekki alltaf einfalt að meta hvort um einelti sé að ræða. Vandí í samskiptum nemenda birtist á margvíslegan máta og er misalvarlegur. Í mörgum tilfellum geta einstaklingar sjálfir leyst úr málunum og þurfa að fá tækifæri til þess svo samskiptafærni þeirra megi þroskast. Stundum er um misskilning að ræða, stundum verður einstaklingum aðeins of heitt í hamsi eða ákveðinn galsi fer úr böndunum en stundum verður þó til neikvætt mynstur í samskiptum sem einstaklingar geta ekki sjálfir leyst sín á milli og fer að hafa neikvæðar afleiðingar á líðan viðkomandi. Samskiptin geta verið með eða án orða, svo sem að gera lítið úr, móðga, ógna, beita ofbeldi, hunsu, gefa augnarád eða svip og fleira. Þegar upp kemur vandí í samskiptum er mikilvægt að orka og athygli fari ekki eingöngu í að skilgreina hversu alvarlegur vandinn er og hvort um einelti sé að ræða eða ekki. Mikilvægast er að finna farsælar leiðir til að takast á við vandann, skoða umhverfið í heild sinni og gefa öllum aðilum máls tækifæri til að axla ábyrgð á hegðun sinni og breyta til hins betra.

Eineltisvarnarteymi

Nemendaverndarráð er einnig eineltisteymi. Í ráðinu eiga sæti skólastjóri, aðstoðarskólastjóri, deildarstjóri unglíngastígs, deildarstjóri stoðþjónustu, námsráðgjafi, hjúkrunarfræðingur, fulltrúi barnaverndar og starfsmaður skóla- og tómstundasviðs. Umsjónarmaður teymisins er námsráðgjafi sem er með sýn yfir stöðu bekkja skólans og passar upp á að tengslakannanir séu lagðar fyrir alla bekki og að bekkjarfundir séu haldnir reglulega.

Hlutverk eineltisteymis er:

- að kynna eineltisáætlun fyrir starfsfólki skólans
- að fara yfir tilkynningar um einelti og fylgja málum eftir
- að styðja umsjónarkennara við verkáætlun ef grunur um einelti kemur upp
- upplýsa annað starfsfólk um eineltismál
- skipuleggja dag gegn einelti og aðra viðburði tengda vitundarvakningu um einelti.

Samstarf við heimili

Starfsfólk skólans óskar eftir samstarfi við heimili við að sporna gegn einelti og andfélagslegri hegðun, enda er það forsenda þess að árangur náist. Við hvetjum foreldra og aðra þá sem verða varir við einelti að tilkynna það strax til skólans.

Starfsfólkið óskar eftir því að foreldrar

- Eigi góð samskipti við foreldra bekkjarfélaga barna sinna
- Séu jákvæðir til samstarfs og vinni að lausn samskiptavanda með starfsfólki skólans
- Leggi sig fram um að taka á eineltismálum sem koma upp heima eða utan skóla
- Komi upplýsingum um einelti sem þeir verða varir við til réttra aðila

Fræðsla um einelti

Allir nemendur í skólanum fá reglulega fræðslu um einelti og afleiðingar þess, jafnt og þétt yfir skólaárið. Umsjónarkennarar halda bekkjarfundir reglulega í bekkjum sínum þar sem áhersla er lögð á hópefli. Eineltishringurinn er útskýringarmynd með orðskýringum. Allir nemendur eiga að þekkja hann og geta staðsett sig innan hans.

Eyðublað 1 – Tilkygning um einelti

TRÚNAÐARMÁL

Nemandi: _____ Bekkur: _____

Umsjónarkennari: _____

Stutt lýsing: _____

Í hve langan tíma hefur eineltið varað? _____

Nöfn þeirra sem eiga hlut að máli: _____

Hvað hefur verið gert til að reyna að leysa vandann? _____

Staður og dagsetning

Undirskrift þess sem tilkynnir

Undirskrift móttakanda

Aðgerðir umsjónarkennara – gátlisti

þrep 1

Ávallt skal bregðast við tilkynningu um einelti sem fyrst og ekki láta líða meira en einn virkan dag frá tilkynningu þar til vinna hefst samkvæmt eineltisáætlun skólans. Hlutverk umsjónarkennara er að fylgja aðgerðalistanum og skrá það sem fram kemur í viðtölunum. Umsjónarkennari skal taka öll viðtöl við sína umsjónarnemendur. Skila skal gögnum til eineltisteymis innan 4 virkra daga frá tilkynningu.

Ekki er hér um tímaröð á aðgerðalista að ræða né forgangs röðun.

Aðgerðalisti umsjónarkennara	Dags.	Athugasemdir
Starfsmenn sem koma að nemandanum eru upplýstir um stöðu mála, beðnir um að fylgjast með og veita upplýsingar (nota tölvupóst og beint samband við þá sem koma að nemandanum)		
Láta umsjónarmann eineltisteymis (námsráðgjafa) hafa afrit af tilkynningu (eyðublað 1)		
Rætt við þolanda (eyðublað 2)		
Rætt við aðra nemendur sem eiga hlut að máli (eyðublað 3)		
Kannanir skoðaðar s.s. tengslakannanir		
Líðan og bekkjarandi skoðaður – bekkjarfundir		
Umsjónarkennari ræðir við forráðamenn þolanda eftir könnun máls. Þeir upplýstir um vinnu vegna málsins		
Umsjónarkennari ræðir við forráðamenn geranda/gerenda eftir könnun máls. Þeir upplýstir um vinnu vegna málsins		
Leitað eftir upplýsingum frá öðrum nemendum		

Öll gögn send til eineltisteymis		
----------------------------------	--	--

Niðurstöður:

- Ekki talin þörf á frekari vinnu að svo stöddu
- Málið unnið áfram sem eineltismál. Fer í þrep 2.

Dagsetning: _____

Undirskrift forráðamanns/-manna: _____

Undirskrift umsjónarkennara: _____

TRÚNAÐARMÁL

Eyðublað 2 – viðtal umsjónarkennara við þolanda

þrep 1

Dagsetning:	Nafn þolanda:
Bekkur:	Umsjónarkennari:

Lýsing á atvikum. Hvað gerðist, hverjir tóku þátt, hvar, hvernig, hversu oft/lengi?

Hefur þú leitað eftir stuðningi (hjálp) vegna þessa máls? Hjá hverjum og hvenær?

Hvernig ganga samskiptin við aðra?

Hvernig eru vinatengsl þín? /Hverjir eru líklegir til hjálpar?

Hvernig er bekkjarandinn í þínum bekk? Hverjir eru jákvæðir/neikvæðir leiðtogar?

Hvernig heldur þú að best sé að leysa þetta mál?

Næstu skref

þrep 1

- Mikilvægt er að þolandi finni stuðning í viðtalinu frá starfsmönnum. Hann þarf að fá að vita að skólinn beri ábyrgð á að uppræta eineltið.
- Þeir sem taka viðtalið þurfa að leggja sig fram um að hlusta vel.
- Umsjónarkennari þarf að taka saman aðalatriðin og afmarka vandann.
- Umsjónarkennari þarf að gæta þess að segja ekkert neikvætt um aðra nemendur.
- Umsjónarkennari þarf að fá upplýsingar um hvað þurfi að gera til þess að stöðva eineltið. Mikilvægt er að þolandinn sé ekki gerður ábyrgur fyrir þeim aðgerðum sem koma í kjölfarið.
- Þolanda er sagt frá næstu skrefum við lausn málsins.
- Ávallt skal veita forráðamönnum upplýsingar, annað hvort í síma eða á fundi.

Ef málið leysist fljótt er hugsanlegt að nóg sé að upplýsa forráðamenn um gang mála með símtali en ef um einelti er að ræða er eindregið mælt með því að boða forráðamenn á fund sem umsjónarkennari situr ásamt umsjónarmanni eineltisteymis eða öðrum fulltrúa þess.

Annað:

Haft samband við foreldra: Dagsetning: Undirskrift: Afrít sent til umsjónarmanns eineltisteymis dags:
--

TRÚNAÐARMÁL

Eyðublað 3 – viðtal umsjónarkennara við nefndan geranda

þrep 1

Dagsetning:	Nafn:
Bekkur:	Umsjónarkennari:

Upplýsa nemandu um að hann hafi verið nefndur sem þátttakandi í einelti. Skoða viðbrögð:

Af hverju heldur þú að þú sért nefnd/nefndur í þessu tiltekna máli?

Hefur þú tekið eftir því að einhver hafi verið að áreita viðkomandi?

Hvað dettur þér í hug að hægt sé að gera til þess að bæta samskiptin?

Næstu skref

þrep 1

- Samtöl við nefnda gerendur þurfa að eiga sér stað eins fljótt og auðið er. Nauðsynlegt er að afla sér vitneskju um málið áður en þeir eru boðaðir í viðtal.
- Í viðtölum við nefndan geranda er alltaf umsjónarkennari hans.
- Hefjið samtalið á ákveðinn en vingjarnlegan hátt.
- Það er lykilatriði að tala einslega við nefnda gerendur, aldrei að kalla til hóp saman.
- Gæta þarf þess að nefndir gerendur fái ekki tækifæri til þess að ræða saman fyrir viðtalið.
- Nefndum geranda er gerð grein fyrir alvöru málsins.
- Mikilvægt er að hlusta vel á frásögn nefnds geranda og rökræða ekki.
- Markmið samtalsins er að nefndur gerandi skuldbindi sig til þess að hætta áreitni og sýni jákvæða hegðun og stöðvi áreiti ef hann sér aðra sýna af sér andfélagslega hegðun við þolanda.

Eftirfylgni:

- Með þessum einstaklingsviðtölum er hægt að átta sig á tengslum innan hópsins og seinna meir hægt að byggja þau upp að nýju en þá með jákvæðum formerkjum.
 - Hver er líklegastur til samvinnu?
 - Hver er áhrifamestur í hópnum?
- Að nýta sér hugmyndir nemenda um hvernig eigi að stöðva eineltið.
- Hér er gott að virkja foreldra og fá þá í lið með sér til þess að styrkja jákvæð tengsl.

Annað:

Haft samband við foreldra:

Dagsetning:

Undirskrift:

Afrit til umsjónarmanns eineltisteymis dags:

Eyðublað 4

þrep 2

Rökstuddur grunur um einelti – aðgerðaáætlun

Þegar eineltismáli er vísað í þrep 2 tekur eineltisteymi við málinu og setur það í ferli.

Umsjónarkennari er lykilmaður í lausn málsins ásamt umsjónarmanni eineltisteymis (námsráðgjafa). Ávallt skal fulltrúi eineltisteymis taka viðtöl ásamt umsjónarkennara.

Ekki er um tímaröð á aðgerðalista að ræða né forgangsröðun.

Aðgerðalisti samkvæmt ferli	Dags.	Athugasemdir
Starfsmenn beðnir um að fylgjast vel með samskiptum í stofu, frímínútum og annars staðar þar sem nemendur koma saman í nafni skólans		

Samband haft við frístund, dægradvöl, félagsmiðstöð eða aðra eftir þörfum		
Athugað með aukna gæslu fyrir þolanda og geranda		
Umsjónarkennarar vinna markvisst með samskipti í bekknum, fræðsla, hópefli, bekkjarfundir, uppbyggingarstefnan o.fl.		
Námsráðgjafi kemur að fræðslu um einelti ef óskað er og/eða veitir viðtöl		
Umsjónarkennari ásamt fulltrúa eineltisteymis tekur viðtöl eftir þörfum og vinnur úr þeim		
Fundur með foreldrum þolanda		
Fundur með foreldrum geranda		
Utanaðkomandi fagaðili fenginn með fræðslu ef þörf krefur		
Annað:		
Eftirfylgni eftir þörfum og samantekt skilað til eineltisteymis		

Niðurstöður:

Ekki talin þörf á frekari vinnu að svo stöddu

Undirskrift forráðamanns/-manna: _____

Undirskrift umsjónarkennara: _____

Vinnuferli í máli þolanda

Einstaklingsviðtöl við þolanda þar sem hann fær stuðning og er upplýstur um þá vinnu sem fer í gang. Honum er jafnframt gerð grein fyrir því að einelti er ekki liðið í skólanum og að hann hafi fullan stuðning starfsmanna skólans. Endurtekin viðtöl geta verið nauðsynleg. Áriðandi er að það komi fram hversu mikilvægt sé að segja frá einelti og að það sé ekki það sama og að klaga. Þjóðið nemanda viðtal hjá námsráðgjafa.

Viðtal við þolanda

Helstu atriði viðtals:

